

Advies voor richtlijnen
voor het milieu-effectrapport
Landinrichtingsproject Bergen-Egmond-Schoorl

10 december 1993

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies voor richtlijnen

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport Landinrichtingsproject
Bergen-Egmond-Schoorl / [Commissie voor de milieu-effectrapportage].

- Utrecht : Commissie voor de milieu-effectrapportage

ISBN 90-5237-585-2

Trefw.: milieu-effectrapportage; Noord-Holland / landinrichting ;
Noord-Holland

commissie voor de milieueffectrapportage

Aan het College van Gedeputeerde Staten
van de provincie Noord-Holland
Postbus 123
2000 MD HAARLEM

uw kenmerk
93-513881

uw brief
d.d. 10 augustus 1993

ons kenmerk
U913-93\Mo\eb\536-40

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor het milieu-
effectrapport Landinrichtingsproject
Bergen-Egmond-Schoorl

doorkiesnr.
030 - 347607

Utrecht,
10 december 1993

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over het Landinrichtingsproject Bergen-Egmond-Schoorl. Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet Milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie heeft met belangstelling kennisgenomen van de inspraakreacties. Zij is geïnteresseerd in de wijze waarop het bevoegde gezag hiermee omgaat, in het bijzonder met die van de landbouworganisaties waarin de doelen en uitgangspunten van het project ter discussie worden gesteld.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

Hoogachtend,

ing. E.M. Mastenbroek
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Landinrichtingsproject Bergen-Egmond-Schoorl

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport
Landinrichtingsproject Bergen-Egmond-Schoorl

Advies op grond van artikel 7. 14 van de Wet milieubeheer voor het milieu-effectrapport
Landinrichtingsproject Bergen-Egmond-Schoorl;

uitgebracht aan het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland
door de Commissie voor de milieu-effectrapportage: namens deze,

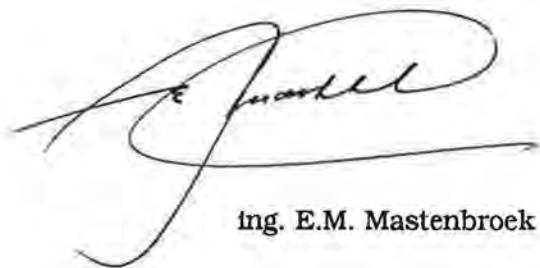
de werkgroep m.e.r. Landinrichtingsproject Bergen-Egmond-Schoorl

de secretaris

drs. S.A.A. Morel

de voorzitter

ing. E.M. Mastenbroek

Utrecht, 10 december 1993

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Samenvatting	1
1 Inleiding	3
1.1 Procedure	3
1.2 Wisselwerking MER en Landinrichtingsplan	3
2 Probleemstelling, beleid en doelstelling	4
2.1 Algemeen	4
2.2 Probleemstelling	5
2.3 Beleid en besluitvorming	6
2.4 Doelstellingen	6
3 Voorgenomen activiteit	7
3.1 Algemeen	7
3.2 Ontwikkelen van alternatieven	9
3.3 Beschrijven van alternatieven	11
3.3.1 Meest milieuvriendelijke alternatief	11
3.3.2 Voorkeursalternatief	13
3.3.3 Nulalternatief	13
4 Bestaande toestand en autonome ontwikkeling van het milieu, milieugevolgen van de alternatieven	14
4.1 Algemeen	14
4.2 Bodem en water	15
4.3 Flora, fauna en ecologische relaties	16
4.4 Landschap en cultuurhistorie	17
5 Vergelijking van alternatieven	18
6 Leemten in kennis en evaluatie	19
7 Vorm en presentatie van het mer	20
8 Samenvatting van het mer	21

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 10 augustus 1993, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
2. Openbare bekendmaking in Staatscourant nr. 167 d.d. 2 september 1993.
3. Projectgegevens.
4. Inspraakreacties en adviezen.

SAMENVATTING

Het landinrichtingsproject Bergen - Egmond - Schoorl (circa 4870 ha) is in het Structuurschema Groene Ruimte aangemerkt als strategisch groenproject. Omdat het gebied naast een agrarische functie tevens een belangrijke niet-agrarische functie vervult, is gekozen voor het instrument herinrichting.

Probleemstelling en doel; besluitvormingskader (hfdst. 2)

Het MER zal aandacht moeten besteden aan:

- Probleemstelling en doel van de voorgenomen activiteit. Aangegeven dient te worden welke knelpunten de aanleiding hebben gevormd tot de herinrichting en hoe deze zijn vertaald in operationele doelstellingen. Hierbij moet beschreven worden in welke mate het landinrichtingsproject een bijdrage kan leveren aan het oplossen van milieu(-hygiënische) knelpunten en aan de ontwikkeling van nieuwe ecologische en landschappelijke kwaliteit.
- Beleid en besluitvorming. Het relevante landelijke en provinciale beleid dient te worden besproken, waarbij de gekozen functietoedeling centraal staat.

Voorgenomen activiteit en alternatieven (hfdst. 3)

Aangegeven dient te worden in hoeverre de marges voor het ontwikkelen van alternatieven reeds zijn ingeperkt door genomen besluiten. Beschreven dient te worden hoe de doelstellingen zijn vertaald in planalternatieven, waaronder het voorkeursalternatief en meest milieuvriendelijke alternatief (MMA). Aangegeven moet worden op welke wijze het uitgangspunt duurzaamheid is vertaald in alternatieven.

Varianten zijn mogelijk op drie niveau's:

- *functietoekenning*. Dit is in het streekplan reeds gebeurd, zodat het. MER kan volstaan met een beschrijving hiervan;
- *invulling, detaillering en begrenzing van functies*. Varianten kunnen worden ontwikkeld vanuit meerdere thema's. Deze kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op de situering en vormgeving van ecologische verbindingzones of op de aard en de schaal van de gewenste landschapontwikkeling.
- *keuze van maatregelen voor inrichting en vormgeving*. Deze keuze wordt bepaald door de thematische uitgangspunten.

Een alternatief bestaat uit een logisch samengestelde combinatie van varianten op deze niveau's.

Een nulalternatief dient als referentiesituatie te worden beschreven.

Aandacht dient besteed te worden aan de mate waarin de alternatieven flexibel zijn om toekomstige economische en technologische ontwikkelingen, met name in de landbouw, in de planuitvoering op te vangen.

Bestaande toestand van het milieu, autonome ontwikkeling en milieugevolgen (hfdst. 4)

De bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling van het milieu moeten worden beschreven. Het accent zal hierbij dienen te liggen op die aspecten die door of met behulp van de voorgenomen activiteit of de alternatieven kunnen worden beïnvloed: met name waterhuishouding; geomorfologie; flora, vegetatie en fauna; landschap en cultuurhistorie. Bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu dienen zowel de positieve als negatieve milieugevolgen te worden beschreven.

Vergelijking van de alternatieven (hfdst. 5)

De milieugevolgen van de alternatieven dienen in dit hoofdstuk op overzichtelijke wijze te worden vergeleken met elkaar en met de referentiesituatie.

Leemten in kennis; evaluatie achteraf (hfdst. 6)

Het MER moet aangeven welke gevraagde informatie niet kan worden geleverd, welke onzekerheden zijn blijven bestaan en waardoor dit wordt veroorzaakt. Aangegeven dient te worden in hoeverre het ontbreken van de desbetreffende kennis de kwaliteit van de informatie die nodig is voor de besluitvorming beïnvloedt.

Het is wenselijk dat het MER reeds een aanzet bevat voor het (door bevoegd gezag vast te stellen) evaluatieprogramma.

Samenvatting, vorm en presentatie van het MER (hfdst. 7 en 8)

De samenvatting van het MER zal aan een breed publiek voldoende inzicht moeten geven voor de beoordeling van het MER. Tenslotte doet de Commissie nog enkele aanbevelingen voor de vorm en de presentatie van het MER, met name voor de omvang en mate van detaillering.

1 INLEIDING

1.1 Procedure

In het gebied Bergen-Egmond-Schoorl bestaat het voornemen tot het uitvoeren van een landinrichtingsproject. In het Structuurschema Groene Ruimte wordt dit gebied (circa 4870 ha) aangemerkt als strategisch groenproject. Omdat het gebied naast een agrarische functie tevens een belangrijke niet-agrarische functie vervult, is gekozen voor het instrument herinrichting.

Door de integrale wijziging van het Besluit milieu-effectrapportage, die in 1994 van kracht zal worden, wordt dit landinrichtingsproject onder de m.e.r.-plicht gebracht. De m.e.r.-procedure wordt doorlopen ten behoeve van het opstellen van en de besluitvorming over het landinrichtingsplan.

Het bevoegde gezag voor de besluitvorming over het landinrichtingsplan, Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, heeft per brief van 10 augustus 1993 de Commissie voor de m.e.r. gevraagd advies voor richtlijnen voor het MER uit te brengen (zie bijlage 1). Op 2 september 1993 is de startnotitie voor het landinrichtingsproject Bergen-Egmond-Schoorl bekend gemaakt (zie bijlage 2). Initiatiefnemer voor het project is de landinrichtingscommissie Bergen-Egmond-Schoorl.

De samenstelling van de werkgroep die het advies heeft opgesteld, is gegeven in bijlage 3. De werkgroep vertegenwoordigt de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies aangeduid als 'de Commissie'.

Met dit advies beoogt de Commissie de milieu-aspecten van de activiteit af te bakenen en de gewenste inhoud van de richtlijnen voor het milieu-effectrapport (MER) aan te geven.

De inspraakreacties, die via het bevoegd gezag zijn ontvangen (zie bijlage 4), zijn in dit advies in beschouwing genomen. Voor zover die reacties betrekking hebben op de milieu-aspecten van de activiteit die in het MER aan de orde moeten komen, zijn deze door middel van voetnoten in het advies verwerkt.

1.2 Wisselwerking MER en Landinrichtingsplan

Een belangrijke voorwaarde voor een nuttige inbreng van de milieu-effectrapportage bij de totstandkoming van het landinrichtingsplan is een goede wisselwerking tussen het plan en het MER tijdens het opstellen van het plan. Door de wisselwerking kan worden bereikt dat m.e.r. niet alleen dient voor het zichtbaar maken van gevolgen voor het milieu van alternatieven, maar ook om bouwstenen voor de alternatieven, zoals inrichtingsmaatregelen, te genereren. De ontwikkeling van het meest milieuvriendelijke alternatief vormt hierin een essentieel onderdeel.

Dit wordt bereikt door een doorlopende inbreng van milieu-aspecten bij de planvorming. Hierdoor vindt een voortdurende toetsing van planonderdelen aan milieu-aspecten plaats, die kan leiden tot het bijstellen van de concept-plan-tekst. Aldus ontstaat de mogelijkheid de voor- en nadelen van een milieuvriendelijker uitvoering van planonderdelen af te wegen.

2 PROBLEEMSTELLING, BELEID EN DOELSTELLING

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "*een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven.*"

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "*een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd.*"

2.1 Algemeen

"Landinrichting strekt tot verbetering van de inrichting van het landelijk gebied overeenkomstig de functies van dat gebied, zoals deze in het kader van de ruimtelijke ordening zijn gegeven". Hiermee geeft de Landinrichtingswet de meervoudige doelstelling van landinrichting aan. De (ruimtelijke) functies die in het gebied kunnen zijn, zijn land- en tuinbouw, bosbouw, natuur en landschap, openluchtrecreatie, cultuurhistorie en waterbeheer.

Om te komen tot reële, in het MER te onderzoeken, alternatieven, is het van belang *doelstellingen* van het landinrichtingsplan zo operationeel en toetsbaar mogelijk in het MER te formuleren (zie § 2.4). Doelstellingen volgen uit de beschrijving van de *probleemstelling* (zie § 2.2) en het *vastgestelde beleid* (zie § 2.3). Probleemstelling, doelstellingen en vastgesteld beleid bepalen de ruimte die bestaat voor het formuleren van alternatieven.

Het vigerende beleid geeft het kader aan voor ruimtelijke functietoedeling. De exacte begrenzing van deelgebieden met een bepaalde functietoedeling is nog niet duidelijk, en wordt mede bepaald door de uitkomsten van het MER. Daarom kan het zinvol zijn probleemstelling, beleid en doelstellingen per deelgebied aan te geven. Het Uitwerkingsplan ex artikel 4a, lid 8 w.r.o. van het Streekplan voor Noord-Kennemerland, geeft een analyse van knelpunten en beleid in het herinrichtingsgebied en de meest gewenste ontwikkelingen in hoofdlijnen. Dit Uitwerkingsplan vormt een belangrijk kader voor het opstellen van alternatieven voor de herinrichting.

2.2 Probleemstelling

Het MER dient de knelpunten te beschrijven die aanleiding vormen voor het in voorbereiding nemen van het landinrichtingsproject. Deze hebben betrekking op onder andere landbouw, natuur, milieuhygiëne, landschap, recreatie en cultuurhistorie en kunnen onderlinge samenhangen vertonen. Waar mogelijk kunnen knelpunten worden beschreven in termen van de zogenoemde *VER-thema's* (met name verontreiniging verzuring, verspreiding, vermesting, verstoring, versnippering). Ecologische knelpunten dienen zowel te worden beschreven vanuit de optiek van behoud en herstel van bestaande resp. in het nabije verleden verloren gegane waarden, als vanuit de optiek van (belemmeringen voor) de ontwikkeling van nieuwe natuurwaarden. Bij dit laatste wordt bijzondere aandacht gevraagd voor de relatie met het duingebied van Bergen / Schoorl (verbindingszones, ecologisch-functionele betrekkingen) en voor de ruimte voor spontane ecologische processen.

Knelpunten waaraan het MER daarnaast tenminste aandacht moet besteden zijn:

Zuidelijk deelgebied:

- De relatie tussen de bollenteelt en milieu en landschap (onder andere bodemverontreiniging, waterverontreiniging, verdroging, negatieve beïnvloeding van de kwaliteit van het bodem-archief en het landschap).

Noordelijk deelgebied:

- De afname van het open karakter en de herkenbaarheid van het gebied en de verstoring door de recreatie.

Binnenduinrandzone:

- Verstoring en versnippering door verblijfsrecreatie en de stedelijke druk.
- Verdroging en afname van kwelsituaties (duinrellen).

Gehele gebied:

- De waterbeheersing (onder andere verdroging, aanvoer van gebiedsvreemd water).
- Een gebrekkig functionerende ecologische hoofdstructuur als gevolg van de aard, omvang en intensiteit van het grondgebruik, de waterkwaliteit en -kwantiteit.

Van de knelpunten dient aangegeven te worden in welke mate het instrument landinrichting deze kan oplossen. Het oplossen van de beschreven knelpunten kan leiden tot positieve gevolgen voor het milieu. Nadere analyse kan, bijvoorbeeld tijdens het ontwerp-proces van de alternatieven, bij de beschrijving van de autonome ontwikkeling, of van de milieugevolgen, knelpunten opleveren die nog geen rol speelden bij het in voorbereiding nemen van het landinrichtingsproject. Ook deze knelpunten zullen moeten worden beschreven, en zullen een rol spelen bij de planontwikkeling.

2.3 Beleid en besluitvorming

Het MER beschrijft de belangrijkste beleidsbesluiten die van invloed zijn op het landinrichtingsplan. Het gaat hierbij niet om een volledige beschrijving, maar vooral om het aangeven van de invloed van de besluiten op de toedeling van functies aan de deelgebieden. De belangrijkste besluiten zijn weergegeven in:

- het Structuurschema Groene Ruimte, waarin het project Bergen-Schoorl wordt aangemerkt als strategisch groenproject ¹; achterliggende nota's zoals de Nota Landschap en het Natuurbeleidsplan;
- het Streekplan Noord-Kennemerland en het Uitwerkingsplan Bergen-Schoorl ex artikel 4a, lid 8 W.r.o.;
- het in voorbereiding zijnde streekplan Noord-Holland-noord;
- het provinciale waterhuishoudingsplan;
- het provinciale milieubeleidsplan;
- provinciale plannen voor bodembescherming.

Overige besluiten hoeven alleen te worden besproken voor zover de alternatieven in het MER er mee in strijd zijn, zodat in grote lijnen een beeld ontstaat van de plannen en vergunningen die ten behoeve van het landinrichtingsplan moeten worden gewijzigd. Het MER zal een overzicht dienen te geven van de besluiten die nog genomen moeten worden na vaststelling van het landinrichtingsplan.

Het MER beschrijft beknopt volgens welke procedure en welk tijdschema het besluit over het landinrichtingsplan wordt genomen.

Uit het beschreven beleid dienen parameters of toetsingscriteria te worden afgeleid of ontwikkeld die worden gehanteerd bij de selectie van alternatieven en bij de vergelijking en beoordeling van de gevolgen van de alternatieven voor het milieu. Het resultaat kan bijvoorbeeld zijn een tabel met de relevante normen en kwaliteitseisen en een kaart met de ruimtelijke voorwaarden.

2.4 Doelstellingen

Het MER beschrijft de doelstellingen van het plan; deze dienen te worden gerelateerd aan de gesignaleerde knelpunten en het geformuleerde beleid. Uitgebreid dient ingegaan te worden op de mogelijkheden die de herinrichting biedt om doelstellingen op milieugebied te realiseren, waarbij het ontstaan van nieuwe knelpunten zoveel mogelijk wordt voorkómen en kansrijke ontwikkelingen kunnen worden benut. Bij het beschrijven van de doelstellingen kan tevens de relatie met de zogenoemde VER-thema's te worden aangegeven.

Doelstellingen worden in het MER behalve voor het gebied als geheel (in samenhang met de wijdere omgeving), bij voorkeur ook per deelgebied geformuleerd.

¹ Zie ook inspraakreactie nr. 2, bijlage 4.

In de startnotitie wordt als hoofddoelstelling van provinciaal beleid genoemd *"het behouden, versterken en ontwikkelen van de verscheidenheid van natuur en landschap"*, hetgeen onder andere grootschalige cultuurtechnische ingrepen uitsluit (pagina 7 startnotitie). Bij het beschrijven van de doelen zal aangegeven moeten worden hoe deze zich verhouden tot de hoofddoelstelling. Het MER zal moeten aangeven welke keuzen en maatregelen door de hoofddoelstelling zijn uitgesloten ²].

In het kader van het realiseren van de hoofddoelstelling in het plangebied zullen grote oppervlakten voor natuurontwikkeling (circa 675 ha), reservaatgebied (circa 245 ha) en beheersgebied (circa 609 ha) worden gereserveerd. Het MER zal de specifieke doelstellingen voor deze gebieden moeten beschrijven.

Doelstellingen worden in het MER in operationele en toetsbare termen vervat, omdat zij dan richtinggevend zijn voor de selectie van te onderzoeken alternatieven. Doelstellingen zullen een kwantitatief karakter moeten hebben als het gaat om aspecten die zich betrouwbaar en zonder informatieverlies laten vertalen in eenduidig meetbare grootheden.

3 VOORGENOMEN ACTIVITEIT

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen"*.

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast."

3.1 Algemeen

De Commissie constateert dat in de situatie in het gebied Bergen-Egmond-Schoorl de functietoedeling aan deelgebieden op hoofdlijnen reeds tot stand is gekomen in beleidskaders op provinciaal en nationaal niveau. Deze functietoedeling is in hoge mate bepalend voor de toekomstige inrichting van het gebied. Het is dan ook essentieel in het MER antwoord te geven op de vraag op welke onderdelen en in welke mate er nog speelruimte bestaat voor de planvorming. De Commissie stelt zich voor dat de aanwezige speelruimte ten volle wordt benut bij het ontwikkelen van alternatieven.

² Zie ook inspraakreactie nr. 1, bijlage 4.

Landinrichtingsprojecten hebben een veraf liggende tijdhorizon. Het landinrichtingsplan zal de voorwaarden moeten scheppen om het gebied lange tijd, zonder ingrijpende nieuwe maatregelen, te laten functioneren. In dit verband zal aangegeven moeten worden op welke wijze het begrip duurzaamheid van functies wordt uitgewerkt. In dit verband zal aangegeven moeten worden op welke wijze het begrip duurzaamheid wordt uitgewerkt. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan:

- de mate waarin te handhaven of te creëren landschappelijke en ecologische voorzieningen en de functies daarvan kwetsbaar zijn voor veranderingen vanuit (economische) gebruikssectoren (onder meer in verband met schaal, maatvoering en isolatie);
- de mate waarin (economische) gebruikssectoren blijvend uit de voeten kunnen in de toegemeten gebruiksruimte, dat wil zeggen binnen die ruimte adequaat kunnen reageren op ontwikkelingen in markt en technologie (onder meer in verband met schaal, maatvoering, aanpasbaarheid van inrichtingsfactoren, flexibiliteit). Dit is voor het milieu vooral relevant omdat de veranderingsdruk vanuit de gebruikssectoren (op onder andere landschappelijke en ecologische voorzieningen) kleiner is naarmate de omstandigheden in het 'eigen' gebied gunstiger zijn;
- de mate waarin milieubelangen ten aanzien van milieuhygiëne, ecologie en landschap en belangen van gebruikssectoren elkaar kunnen versterken met behulp van 'uitgekiende' oplossingen;

Het begrip duurzaamheid dient daarbij niet uitsluitend gerelateerd te worden aan de sectorale (milieu-)aspecten van de alternatieven, maar ook aan het planontwerp als geheel.

De beschrijving van het voorgenomen plan en van de alternatieven dient gericht te zijn op die planonderdelen, maatregelen en effecten die een wezenlijke invloed uitoefenen op het milieu. Details met een beperkte milieubetekenis hoeven niet in het MER te worden beschreven, tenzij zij model staan voor ontwikkelingen met een grotere milieubetekenis. Zodoende kan het MER zich richten op de hoofdlijnen van de besluitvorming rond het landinrichtingsplan. In het verlengde hiervan ligt de wens van de Commissie dat alternatieven zodanig worden geformuleerd, dat zij onderlinge verschillen opleveren die op hoofdlijnen-niveau herkenbaar zijn.

Tijdens het opstellen van het MER kan blijken dat doelstellingen ten aanzien van verschillende functies (deels) tegenstrijdig zijn en daarom moeilijk gezamenlijk te realiseren. In dat geval zal aangegeven moeten worden wat de consequenties zijn voor de samenstelling van de alternatieven als prioriteit gegeven wordt aan ofwel de ene ofwel de andere doelstelling.

De consequenties van de alternatieven voor het grondgebruik ten behoeve van landbouw, natuur en recreatie kunnen aangegeven worden op kaarten.

3.2 Ontwikkelen van alternatieven

Zoals reeds in § 1.2 is opgemerkt is het van belang te komen tot een goede wisselwerking tussen het opstellen van het landinrichtingsplan en het MER. Dit betekent dat de inrichting van het ontwerp-proces en de samenhang tussen onderzoek en ontwerp bijzondere aandacht verdienen. Aanbevolen wordt om van hoge naar lage abstractie-niveau's te werken (van grof naar fijn), met de mogelijkheid van terugkoppeling naar hogere abstractieniveau's wanneer zich bij de nadere uitwerking onvoorziene en ongewenste consequenties voordoen. In het proces van de planvorming kan een aantal niveaus onderscheiden worden, welke achtereenvolgens stapsgewijs worden doorlopen:

1. Toekenning van functies

Dit is in het Streekplan Noord-Kennemerland (Uitwerkingsplan Bergen-Schoorl) reeds gebeurd. In het MER vindt een beschrijving van de functietoedeling plaats, waarbij ingegaan wordt op de volgende vragen:

- Welke overwegingen, met name vanuit milieuoogpunt, liggen aan de functietoedeling ten grondslag en welke keuzen zijn hierin nog mogelijk? De vraag is hierbij vooral in hoeverre bij de functietoedeling van het gebied rekening is gehouden met de *potenties* van het gebied.
- In hoeverre vindt scheiding en verweving van functies in deelgebieden plaats, op basis van welke argumenten, en welke keuzen zijn hierin nog mogelijk ³⁾?
Indien nog keuzen mogelijk zijn in de functietoedeling en in de mate van scheiding en verweving van functies, dient dit bij de alternatieven expliciet te worden aangegeven.

2. Invulling, detaillering en begrenzing van functies

Met name op dit niveau is speelruimte aanwezig. De Commissie heeft met belangstelling kennis genomen van het voornemen van de initiatiefnemer om aan het stadium van concrete planvorming een conceptuele verkenning te laten voorafgaan. De Commissie beveelt aan, hierbij vooral op zoek te gaan naar (elkaar aanvullende) thema's, als vertrekpunt voor het ontwikkelen van alternatieven. Deze thema's dienen een heldere en reële keuzemogelijkheid te bevatten en zouden onder meer betrekking kunnen hebben op de volgende, elkaar ten dele overlappende, onderwerpen:

- de aard van de gewenste natuurontwikkeling in de beheersgebieden, reservaatgebieden en natuurontwikkelingsgebieden (die in sterke mate bepaald wordt door het NBLF-advies);
- de situering en vormgeving van ecologische verbindingszones in het gebied, mede in relatie tot de landschappelijke en recreatieve infrastructuur en cultuurhistorische aspecten;
- de aard en de schaal van de gewenste landschapsontwikkeling. Inzicht kan worden gegeven in de wijze waarop de verschillen tussen de landschapstypen kunnen worden versterkt. Hierbij kan gedacht worden aan een bandbreedte tussen 'handhaven van de huidige schaal en plaatselijk verdichten met beplantingselementen' tot 'herkenbaar maken

3 Zie ook inspraakreactie nr. 12, bijlage 4.

- van grote landschappelijke eenheden met bewuste schaalverruiming daartussen';
- de zonering en de intensiteit van het agrarisch gebruik van de verschillende deelgebieden, waarbij met name de concentratiegebieden voor de bloembollenteelt aandacht vragen;
- het bevorderen van de algemene milieukwaliteit, dan wel de bijzondere milieukwaliteit en het tempo van uitvoering daarvan (op deelgebiedsniveau);
- het functioneren van plangebied in samenhang met de bredere omgeving: het duingebied enerzijds en de stedelijke omgeving anderzijds.

Dit overzicht moet niet als enig mogelijke worden beschouwd. Het is goed voorstelbaar dat in de situatie van Bergen-Egmond-Schoorl ook andere (combinaties van) thema's zich lenen om reële alternatieven te ontwikkelen. Het gaat daarbij uitdrukkelijk niet om sectorale optimalisatieplannen, maar om thematische vertrekpunten voor integrale planvorming ten behoeve van alle gebiedsfuncties.

3. Keuze van maatregelen

Bij het ontwerp van alternatieven wordt gebruik gemaakt van een 'voorraad' van maatregelen. De wijze waarop dat gebeurt wordt in belangrijke mate bepaald door (per alternatief verschillende) thematische uitgangspunten.

De maatregelen waaruit de alternatieven zijn opgebouwd hebben betrekking op de inrichting en de vormgeving van de onderscheiden deelgebieden. Ook de wijze waarop het waterbeheer in de toekomst gaat plaatsvinden kan in beschouwing worden genomen. De keuze van de toekomstige peilen en de variatie van de waterstanden in bijvoorbeeld zomer en winter kan van invloed zijn op de voorgenomen maatregelen.

De maatregelen hoeven alleen beschreven te worden voor zover zij belangrijke milieugevolgen kunnen hebben. Het MER moet een duidelijk overzicht geven van de aard, schaal, intensiteit en plaats (welke delen van het plangebied) van de maatregelen. Bij het beschrijven van de milieugevolgen van de alternatieven richt de aandacht zich op de effecten van in ieder geval:

Het Zuidelijke deelgebied:

- Waterbeheersingsmaatregelen zoals het ontwikkelen van gescheiden waterhuishoudingen voor concentratiegebieden voor bollengronden ⁴].
- Omzetten van gronden ten behoeve van de bollenteelt ⁵].
- Mogelijkheden voor grondontsmetting door waterhuishoudkundige maatregelen (inundatie) ter vervanging van grondontsmettingsmiddelen.
- Wateraanvoer, te onderscheiden naar gebiedseigen en gebiedsvreemd water.

De binnenduinrandzone:

- Maatregelen voor behoud en ontwikkeling van duinrellen.
- Maatregelen voor inpassen van verblijfsrecreatie.

4 Zie ook inspraakreactie nr. 5, bijlage 4.

5 Zie ook inspraakreactie nrs. 1 en 5, bijlage 4.

Het Noordelijke deelgebied:

- Maatregelen voor creëren van recreatief medegebruik (routegebonden vormen van recreatie) van strandvlakten en open polders, met name met betrekking tot de watersport en de verblijfsrecreatie, waarbij aandacht vereist is voor verstoring van weidevogelgebieden en de optredende visuele hinder door recreatievoorzieningen.

Het gehele gebied:

- Maatregelen om de grondwaterstanden, de grondwaterstromingen en de peilen van het open water zo goed mogelijk af te stemmen op het grondgebruik, mede ter voorkoming/vermindering van verdroging en het behoud van kwelsituaties.
- Versterken van de landschappelijke structuur, bijvoorbeeld door beplanting (met bijzondere aandacht voor de binnenduinrand en de open strandvlakten).

Het MER geeft aan hoe de selectie van maatregelen die (per deelgebied) worden beschreven heeft plaatsgevonden.

3.3 Beschrijven van alternatieven

Tenminste dienen in het MER te worden beschreven:

- het meest milieuvriendelijke alternatief (zie § 3.3.1);
- het uiteindelijke voorkeursalternatief (zie § 3.3.2);
- het nulalternatief (zie § 3.3.3).

3.3.1 Meest milieuvriendelijke alternatief

Eén van de onderzochte thematische alternatieven kan het meest milieuvriendelijke alternatief blijken te zijn, maar het kan ook opgebouwd zijn uit een combinatie van varianten, waarbij ernaar gestreefd wordt dat varianten elkaar waar mogelijk versterken voor wat betreft verschillende milieu-aspecten. Mogelijkheden voor versterking door een combinatie van varianten dienen ook te worden onderzocht met betrekking tot de verhouding tussen het milieu en de andere maatschappelijke belangen. Het meest milieuvriendelijke alternatief kan ook samenvallen met het uiteindelijke voorkeursalternatief.

Er bestaan in de ecologie meerdere visies op de 'meest natuurvriendelijke ontwikkeling'. Vanuit die visies zal het resultaat van de landinrichting ook op uiteenlopende wijze worden beoordeeld. Bij de ontwikkeling van het meest milieuvriendelijke alternatief zou aandacht besteed moeten worden aan de geschiktheid dan wel aanpasbaarheid van de inrichting ten behoeve van verschillende natuurdoelen in die ecologische visies.

Uitgangspunten voor het MMA kunnen zijn:

- Maatregelen die maximaal bijdragen aan het realiseren van het (provinciaal) milieubeleid betreffende de thema's verontreiniging, verdroging, verspreiding, vermessing, verstoring, verzuring, alsmede het beleid voor het duingebied.

- Het bieden van een adequate oplossing voor gesignaleerde milieuknelpunten ten aanzien van water en bodem (onder andere verbeteren water(bodem)kwaliteit).
- Het bieden van gunstige, duurzame uitgangssituaties voor natuurlijke processen in de te ontwikkelen natuurgebieden.
- Het tot stand brengen van een duurzame ecologische infrastructuur die natuurgebieden in en buiten het landinrichtingsgebied met elkaar verbindt en recht doet aan de hydrologische, bodemkundige en geomorfologische kenmerken van het gebied.
- Het versnellen van de realisering van de ecologische hoofdstructuur.
- Het bieden van mogelijkheden voor een duurzame landbouw, met name in de bollenteeltgebieden (welke inrichtingseisen brengt dit met zich mee?
- Het tot stand brengen van een landschapsbeeld dat recht doet aan de historische identiteit, maar tevens uitdrukking geeft aan de nieuwe ontwikkelingen die plaats vinden.
- Behoud en versterken van de verschillen in identiteit tussen de landschapstypen.
- Maatregelen die de nadelige milieugevolgen van ingrepen ten gunste van landbouw en recreatie maximaal mitigeren.

Bijzondere aandachtspunten voor het meest milieuvriendelijke alternatief in de situatie Bergen-Egmond-Schoorl kunnen zijn, naast de genoemde punten op bladzijde 8 en 11 van de startnotitie:

- verwijdering van de bollenteelt uit de binnenduinrand;
- ontwikkeling van duinrelsystemen;
- opzetten van de waterstand, zodat er meer gebiedseigen water uit het duinsysteem geconserveerd wordt;
- gecombineerde bos- en natuurontwikkeling in de binnenduinrand;
- het scheppen van voorwaarden voor ontwikkeling en beheer van begeleid natuurlijke en halfnatuurlijke duinsystemen;
- de ontwikkeling van zoutwatermoerassen in de Verenigde Hager- en Pettemerpolder;
- instandhouden en ontwikkelen van de foerageerfunctie van de polders;
- instandhouden en ontwikkelen van weidevogelgebieden ⁶;
- behoud van het open karakter van de polders in het noordelijk deelgebied;
- instandhouden van cultuurhistorische elementen en patronen;
- instandhouden van reliëf, in het bijzonder ook micro-reliëf;
- het zo zorgvuldig mogelijk inpassen van bestaande en nieuwe bebouwing in het gebied.

6 Zie ook inspraakreactie nr. 1, bijlage 4.

Als de in het vigerend beleid gestelde natuur- en milieudoelstellingen niet realiseerbaar zijn, bijvoorbeeld door strijdigheid met doelstellingen voor andere functies in het plangebied, kan dat leiden tot een meest milieuvriendelijk alternatief met elementen die niet binnen gestelde beleidskaders, zoals het streekplan, passen.

3.3.2 Voorkeursalternatief

Het MER moet het voorkeursalternatief (de voorgenomen activiteit) beschrijven en motiveren. Het voorkeursalternatief kan een combinatie zijn van de hiervoor besproken begrenzingen en uitwerkingen van functietoedeling en maatregelen voor de deelgebieden. Hiertoe behoren ook elementen van het meest milieuvriendelijke alternatief.

3.3.3 Nulalternatief

Als referentie-situatie dient het nul-alternatief (op hoofdpunten, met de huidige functies van gebied) te worden beschreven. Het nul-alternatief geeft aan welke activiteiten en maatregelen plaatsvinden in het plangebied als de landinrichting niet wordt uitgevoerd. Hiertoe behoren reeds vastgestelde en voorziene ontwikkelingen waarop het landinrichtingsproject geen invloed heeft, bijvoorbeeld ontwikkelingen in de agrarische sector en in natuur en landschap.

Het MER moet aangeven of de doelstellingen van het project gerealiseerd worden met het nulalternatief. Als dat niet het geval is, dient het nul-alternatief niet als reële keuzemogelijkheid te worden behandeld, maar alleen als uitgangspunt voor de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling van het milieu als landinrichting niet wordt uitgevoerd. Deze autonome ontwikkeling is een referentie voor de vergelijking van de milieugevolgen van de alternatieven.

4 **BESTAANDE TOESTAND EN AUTONOME ONTWIKKELING VAN HET MILIEU, MILIEUGEVOLGEN VAN DE ALTERNATIEVEN**

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

4.1 **Algemeen**

Bestaande toestand en autonome ontwikkeling.

De beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en van de autonome ontwikkeling daarvan als de landinrichting niet wordt uitgevoerd, dient als referentiekader voor de beschrijving van de gevolgen voor het milieu en de onderlinge vergelijking van de alternatieven.

De bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling daarvan dient te worden beschreven voor zover van belang voor het voorspellen van de gevolgen van de onderzochte alternatieven voor het milieu. Het gaat hierbij niet om een volledige beschrijving, maar om een beschrijving van de aspecten waarop landinrichting invloed uitoefent. Onzekerheden dienen duidelijk te worden aangegeven. Bestaande literatuur en bestaande veldbeschrijvingen, aangevuld met eventueel te verrichten onderzoek vormen de basis voor de beschrijving van de bestaande toestand en de autonome ontwikkeling. Deze beschrijvingen kunnen mogelijk niet eerder onderkende knelpunten opleveren die een rol kunnen spelen bij de formulering van de alternatieven.

Gevolgen voor het milieu

Ten behoeve van de effectbeschrijvingen kunnen de volgende algemene richtlijnen in acht worden genomen:

- De wijze waarop de milieu-effecten zijn bepaald en beschreven dient te worden gemotiveerd. Het gaat hierbij in het bijzonder om de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van zowel de basisgegevens als de gebruikte methoden van voorspelling van milieu-effecten.
- Aangegeven moet worden of de effecten tijdelijk of permanent, ophefbaar of onomkeerbaar zijn; of deze op de korte of lange termijn spelen en in hoeverre cumulatie van effecten kan optreden ook door activiteiten buiten het plangebied.
- Naast de beschrijving per milieu-aspect afzonderlijk dient aandacht te worden besteed aan de onderlinge samenhang van de milieu-effecten als ook op hun invloed op het studiegebied en delen daarvan.
- Het te verwachten resultaat en de doeltreffendheid van mitigerende maatregelen (maatregelen om de negatieve gevolgen te beperken of te compenseren) dienen te worden aangeduid; het gaat hierbij zowel om ruimtelijke als technische maatregelen.

- Naast de negatieve effecten dienen van alle alternatieven de positieve gevolgen te worden aangegeven (in woord en beeld). Daarnaast moet worden ingegaan op de positieve ontwikkelingsmogelijkheden.
- Bijzondere aandacht moet worden besteed aan die milieu-gevolgen die per alternatief/variant verschillen.

Studiegebied

Tot het studiegebied behoort het plangebied voor de herinrichting en de aangrenzende gebieden voor zover die door de landinrichting kunnen worden beïnvloed. Per milieu-aspect (bodem, lucht, flora/fauna, grondwater, oppervlaktewater en dergelijke) kan de omvang van het studiegebied verschillen⁷. De beschrijving dient alleen die gebiedsdelen te omvatten waar meetbare of bespeurbare veranderingen in de toestand van het milieu kunnen worden verwacht als gevolg van de onderzochte alternatieven.

Mate van detail

De Commissie adviseert bij de beschrijving van het bestaande milieu en van de milieugevolgen het accent te leggen op twee schaalniveaus, namelijk dat van het gehele plangebied en dat van de deelgebieden. Indien maatregelen effecten hebben buiten het plangebied, zal het studiegebied zich uit dienen te strekken tot buiten de grenzen van het plangebied. Een beschrijving op ecotoopniveau is alleen dan noodzakelijk wanneer het karakteristieke elementen bevat die van waarde zijn op deelgebiedsniveau.

Als er ontwikkelingen buiten het plangebied zijn die invloed uitoefenen op het plangebied (bijvoorbeeld grondwateronttrekking), moeten die in het MER worden beschreven.

In de navolgende paragrafen is aangegeven aan welke aspecten van het milieu in het MER aandacht besteed moet worden. Het gaat daarbij alleen om die milieuaspecten waarop de voorgenomen activiteit en de alternatieven invloed zullen uitoefenen. Een complete inventarisatie van het milieu is derhalve niet zinvol. De aandachtspunten voor de bestaande situatie en de milieugevolgen zijn kortheidshalve in één hoofdstuk samengebracht.

4.2 Bodem en water

Aan de volgende aspecten zal het MER aandacht moeten besteden:

- Bestaande bodemgesteldheid, reliëf, bijzondere bodemprofielen en de veranderingen hierin. Met name is aandacht vereist voor de gevolgen van werkzaamheden ter voorbereiding van bollenteelt: het opbrengen van zand uit de (diepe) ondergrond en egalisatie van percelen, drainage en op beperkte schaal kleinere bodemtechnische maatregelen. Ook voor de aanwezigheid van bodembeschermingsgebieden is aandacht vereist.
- De milieuhygiënische kwaliteit en milieubelasting van bodem, grond- en oppervlaktewater en de veranderingen hierin.
- De aanwezigheid van oppervlaktewater, de afwatering van deelgebieden en de gevolgen van het oppervlaktewaterbeheer voor de oppervlaktewaterstanden. Een meer natuurlijk verloop van oppervlaktewaterstanden

⁷ Zie ook inspraakreactie nr. 8, bijlage 4.

zou inhouden dat in de zomer de waterstanden laag zijn en in de winter hoog. Bij wateraanvoer wordt juist in de zomer de waterstand kunstmatig hoog gehouden. In hoeverre zal dit het geval zijn?

- De gevolgen van grondontsmetting door waterhuishoudkundige maatregelen (inundatie), en van voortgezet gebruik van chemische grondontsmettingsmiddelen.
- Grondwater peil en kwaliteit in inzigtgings- en kwelgebieden (duinrellen). Relaties dienen op kaart te worden aangegeven, mede in relatie tot grondwaterwinningen in het aangrenzende duingebied. Op welke wijze veranderen de grondwaterstanden en -stromingen door de alternatieven? Wat is de invloed van de alternatieven op de duur en de periode waarin bepaalde grondwaterstanden worden overschreden? Wat zijn de gevolgen voor de kwelintensiteit? (met name bespreken voor gebieden met hoofdfunctie natuur en voor grondwaterafhankelijke natuur).
- In hoeverre dragen de maatregelen bij aan de verdrogingsbestrijding?

4.3 Flora, fauna en ecologische relaties

De beschrijving van de biotische toestand in het studiegebied alsook de effectbeschrijving dient te geschieden aan de hand van een duidelijke keuze en motivering van de te behandelen biotische aspecten, die een representatief beeld geven van de huidige ecologische infrastructuur (gemeenschappen, soortenrijkdom, indicatorgroepen en soorten). Belangrijke potentiële ecologische processen en relaties dienen te worden aangegeven. De processen, soorten, indicatorgroepen en gemeenschappen dienen, gezien de belangrijke actuele natuurwaarden, op een evenwichtige wijze te worden beschreven, wat betreft voorkomen, verspreiding, biotoopeisen, relaties tussen biotopen en relaties met abiotische factoren. Hierbij dient nadrukkelijk aandacht te worden besteed aan (geo)hydrologische aspecten.

Ingegaan moet worden op de ecologische visie voor de natuurontwikkelingsgebieden, de reservaatgebieden en de beheersgebieden. Welke waarden worden beoogd te ontwikkelen en welke milieuhygiënische kwaliteiten zijn daarvoor nodig?

- het voorkomen van waardevolle biotooptypen voor planten (plantengemeenschappen, bijvoorbeeld verbondsniveau) en dieren; soortenrijkdom, zeldzame soorten en indicatorsoorten van de aanwezige aquatische en terrestrische flora en fauna ⁸⁾);
- Veranderen, verdwijnen en ontstaan van waardevolle plantengemeenschappen en biotopen van diersoorten (met oppervlakteaanduiding) en belangrijke veranderingen in de terrestrische en aquatische flora en fauna, door natuurlijke processen, door functieverandering in een gebied of indirect als gevolg van een mogelijke verandering van de grondwaterstand, verandering van het oppervlaktewater, verandering van de kwel, verandering van de grondwaterkwaliteit of rustverstoring.
- Landschapsecologische relaties.
Flora en vegetatie: de ligging in het landschap van karakteristieke plantensoorten en plantengemeenschappen en hun relatie tot factoren

8 Zie ook inspraakreacties nrs. 4, 6, 9 en 11, bijlage 4.

als dierpopulaties en EHS; veranderingen hierin door hiervoor genoemde factoren

Fauna: de ligging van leefgebieden voor waardevolle diersoorten en beschrijving van de ligging van en ruimtelijke samenhang tussen functiegebieden (broed-, rust-, rui-, fourageergebieden; (vermindering van) barrièrewerking tussen de functiegebieden.

Aanwezige natuurgebieden, waarbij wordt aangegeven aan welke natuurwaarden zij hun status als natuurgebied ontleen; aantasting, versterking, verkleining, vergroting en tot ontwikkeling brengen van natuurgebieden.

4.4 Landschap en cultuurhistorie

De doelstelling is een landschap dat esthetisch en ecologisch waardevol is en een goede en duurzame basis vormt voor de verschillende grondgebruiksvormen. Deze doelstelling sluit aan op de Nota Landschap. De beschrijving van de bestaande toestand en van de milieugevolgen dient bij voorkeur aan te sluiten bij deze doelstelling, dat wil zeggen op de begrippen identiteit en duurzaamheid en de begrippen die zijn genoemd onder de drie E's⁹. De bestaande toestand van het landschap en de effecten op het landschap dienen op twee niveaus te worden beschreven en gewaardeerd:

1. Niveau van het gebied als geheel:

- Beschrijven en beoordelen van de identiteit van het landschap en de effecten van de alternatieven hierop, in het bijzonder de mate waarin de alternatieven de verschillen tussen landschapseenheden versterken of verzwakken.

2. Niveau van de afzonderlijke deelgebieden/landschapseenheden:

De *esthetische kwaliteit*:

- Beschrijven en beoordelen van de esthetische kwaliteit van deelgebieden, en van de effecten van alternatieven hierop aan de hand van de begrippen:

Oriëntatie in de tijd (herkenbaarheid historische ontwikkeling):

- Beschrijven en beoordelen van de geomorfologische elementen en patronen (geulenstelsels, reliëf en dergelijke) en van de effecten hierop;
- Beschrijven en beoordelen van de archeologische gesteldheid (bodemarchief) en van de effecten hierop.
- Beschrijven en beoordelen van de historisch-geografische elementen en patronen (boerderijen, molens, dijken, verkavelingspatronen en dergelijke) en de effecten hierop.

Oriëntatie in de ruimte:

- Beschrijven en beoordelen van de visuele kenmerken van landschapseenheden (bijvoorbeeld mate van afwisseling, openheid, oriëntatie) en de effecten hierop.

9 Esthetische, ecologische en economisch-functionele kwaliteit.

Schoonheid:

- Beschrijven en beoordelen van de aantrekkelijkheid van het landschap voor recreanten, en van effecten hierop.

De ecologische kwaliteit:

- Beschrijven en beoordelen van de ecologische kwaliteit van het landschap en van effecten hierop. Hiervoor wordt verwezen naar de paragraaf 'flora, fauna en ecologische relaties';

De economisch-functionele kwaliteit:

- Beschrijven en beoordelen van de economisch-functionele kwaliteit van het landschap, en van de effecten hierop, bij voorkeur aan de hand van de criteria multifunctionaliteit, flexibiliteit en duurzaamheid.

Bij de bepaling van effecten op het landschap dient duidelijk te worden gemaakt welke veranderingen in het landschap waar zijn te verwachten (bij de verschillende alternatieven) en hoe deze veranderingen worden beoordeeld. Het verdient aanbeveling de effecten niet alleen te beschrijven en te beoordelen, maar waar mogelijk deze te visualiseren met kaartbeelden, tekeningen en/of fotomontages.

Tevens dient een samenvattende beschouwing en afweging te worden gegeven over de mate waarin de verschillende alternatieven bijdragen aan verbetering of verslechtering van de kwaliteit van het landschap.

5 VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De milieu-aspecten van de alternatieven moeten in relatie worden gezien met de autonome ontwikkeling van het milieu.

Hierdoor wordt duidelijk wat de bijdrage van de onderscheiden landinrichtings-alternatieven kan zijn aan het oplossen van milieuknelpunten.

Behalve de autonome ontwikkeling dient vigerend milieubeleid worden beschouwd als toetsingskader. Het aangeven in tabellen van de milieugevolgen per milieuaspect en per alternatief biedt een goede basis voor een onderlinge vergelijking van de alternatieven.

Aandachtspunten bij dit onderdeel van het MER kunnen zijn:

- Een beschouwing over de mate waarin de initiatiefnemer bij elk van de alternatieven denkt de doelstellingen te kunnen bereiken.
- Een vergelijkende beschouwing over de positieve en negatieve milieugevolgen van ieder alternatief. Wat ecologie betreft kan dit vanuit verschillende zienswijzen op 'natuurvriendelijke ontwikkelingen' gebeuren. Welke milieuknelpunten worden opgelost en welke nieuwe knelpunten ontstaan?

- In welke mate leveren de alternatieven een bijdrage aan het realiseren van het milieu- en natuurbeleid, bijvoorbeeld ten aanzien van de VER-thema's en de doelstellingen van het NBP?
- Een beschouwing over de mate waarin de alternatieven bijdragen aan duurzame functionele oplossingen;
- Een voorkeursvolgorde van de alternatieven per milieu-aspect, waarbij afweging van ongelijksoortige milieu-aspecten moet worden vermeden.

6 LEEMTEN IN KENNIS EN EVALUATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieu-effecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Het MER dient aan te geven welke van de gevraagde gegevens niet kunnen worden geleverd, evenals de reden waarom en de betekenis van deze leemten voor de besluitvorming. Informatie die voor de besluitvorming essentieel zal zijn, zal met prioriteit moeten worden geïdentificeerd. De vastgestelde leemten in kennis en informatie kunnen worden gezien als onderwerpen van voortgaande studie en behoren mede te worden betrokken bij een in concept op te stellen evaluatieprogramma van de daadwerkelijk optredende gevolgen voor het milieu. Een concept-evaluatieprogramma kan in het MER reeds worden beschreven. Aandachtspunten bij het beschrijven van leemten in kennis zijn onder andere:

- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte gegevens;
- gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden;
- andere kwalitatieve en kwantitatieve onzekerheden met betrekking tot milieugevolgen op korte en langere termijn.

7 VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

De rol van m.e.r. in de besluitvorming over een voorgenomen activiteit maakt het noodzakelijk dat het MER toegankelijk en begrijpelijk is voor een breed samengesteld gezelschap van betrokkenen: besluitvormende organen, adviserende deskundigen en derden die via de daarvoor bestaande procedures hun invloed willen doen gelden. Elk van deze doelgroepen moet in het MER de relevante informatie kunnen aantreffen. Dit stelt hoge eisen aan de presentatie van het MER. In verband hiermee beveelt de Commissie het volgende aan:

- De gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en de alternatieven zullen overzichtelijk gepresenteerd en voor alle betrokken partijen toegankelijk moeten zijn. In het MER dient te worden ingegaan op de bij derden levende vragen omtrent het landinrichtingsproject, zoals die in het kader van de inspraak naar aanleiding van de startnotitie naar voren zijn gekomen. Te sterke vereenvoudigingen enerzijds en slechts voor ingewijden toegankelijke vaktaal anderzijds, behoren te worden vermeden. Belangrijke keuzes, gemaakt tijdens de opstelling van het MER, dienen duidelijk naar voren te komen. Indien bij de opstelling van het MER is afgeweken van de richtlijnen, dient dit duidelijk en gemotiveerd te worden aangegeven.
- Gegevens over het studiegebied en de (ruimtelijke) consequenties van alternatieven zullen zoveel mogelijk op overzichtelijk kaartmateriaal moeten worden weergegeven.
- Het is wenselijk het MER zo beknopt mogelijk van opzet te houden en het te voorzien van een goed op de inhoud afgestemde samenvatting. Belangrijke leemten in kennis dienen ook in de samenvatting te worden weergegeven.
- Het verdient aanbeveling om de achtergrondgegevens die de conclusies, voorspellingen en keuzes onderbouwen niet in het MER zelf te vermelden, maar zulke informatie in bijlagen op te nemen.
- Achtergrondgegevens die noch in het MER zelf, noch in de bijlagen worden opgenomen, dienen wel beschikbaar te zijn voor geïnteresseerden. In het MER en in eventuele bijlagen dient ernaar te worden verwezen.
- Een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst zijn in verband met de leesbaarheid van belang.

8 SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Het verdient daarom bijzondere aandacht. In de samenvatting moet kort en overzichtelijk de kern van de belangrijkste onderdelen van het MER worden weergegeven:

- Probleem- en doelstellingen van het landinrichtingsproject waarbij aandacht wordt besteed aan de VER-thema's.
- Keuze en motivering van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven, waaronder het meest milieuvriendelijke alternatief.
- Beschrijving van de bestaande situatie van het milieu (mede ten behoeve van de evaluatie achteraf).
- Zo objectief mogelijke beschrijving en voorspelling van de effecten op het milieu van de verschillende alternatieven.
- Vergelijkende beoordeling van de alternatieven tegen de achtergrond van uitgangspunten van het milieubeleid.
- De belangrijkste leemten in kennis.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen
voor het milieu-effectrapport
Landinrichtingsproject
Bergen-Egmond-Schoorl

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 10 augustus 1993, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

		PROVINCIE	
		 Noord-Holland	
Datum	10 augustus 1993	93-513881	
Onderwerp	Milieu-effectrapportage project landinrichting Bergen-Egmond-Schoorl.		
Aan geadresseerde	 Commissie voor de milieu-effectrapportage ingekomen : 20 AUG. 1993 nummer : 1011-93 dossier : 536-17/m3 3* kopie naar : Se / Pzo / Bib		
Behandelende dienst	Milieu en Water	Telefoon 023 -143781	Afdeling 1A
Behandeld door	dhr. B.P. Hoogendorp	Uw kenmerk	Divisie div.
VERZONDEN 19 AUG. 1993			
Geachte heer/mevrouw,			
Hierbij doen wij u in 3-voud toekomen een exemplaar van de op 6 augustus 1993 bij ons ingekomen startnotitie in het kader van de m.e.r.-procedure voor het project landinrichting "Bergen-Egmond-Schoorl". De startnotitie is ingediend door de Landinrichtingsdienst in de provincie Noord-Holland. De startnotitie wordt bekendgemaakt op 2 september 1993 en ligt ter inzage vanaf 03-09-1993 tot 03-10-1993. Een afschrift van de bekendmaking treft u bijgaand aan. Wij verzoeken u - met inachtneming van de wettelijke termijnen - ons van advies te dienen inzake de inhoud van richtlijnen voor het milieu-effectrapport. Voor zover van toepassing verzoeken wij u de startnotitie alsmede het afschrift van de bekendmaking op de in uw gemeente gebruikelijke wijze voor een ieder ter inzage te leggen.			
Hoogachtend, Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,			
		griffier,	voorzitter.
De provincie heeft vijf stemmen Deelnemers Bestuurscommissie Milieu en Water Ruimte en Groen Wapen, Vlag en andere kenmerken Afdeling Milieu en Water		 	
		De provincie heeft vijf stemmen Deelnemers Bestuurscommissie Milieu en Water Ruimte en Groen Wapen, Vlag en andere kenmerken Afdeling Milieu en Water	

BIJLAGE 2

Openbare bekendmaking in Staatscourant nr. 167 d.d. 2 september 1993

STARTNOTITIE MILIEU- EFFECTRAPPORTAGE PROJECT "LANDINRICHTING BERGEN- EGMOND-SCHOORL".

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland maken het navolgende bekend.
Ten behoeve van het door gedeputeerde staten van Noord-Holland vast te stellen Landinrichtingsplan Bergen-Egmond-Schoorl zal een milieu-effectrapport (MER) worden opgesteld. Het plangebied ligt in de gemeenten Alkmaar (ca. 195 ha), Bergen (ca. 1540 ha), Castricum (ca. 70 ha), Heiloo (ca. 230 ha), Egmond (ca. 1720 ha) en Schoorl (ca. 1115 ha).
Het MER wordt opgesteld door de Landinrichtingscommissie.

Startnotitie

De MER-procedure is aangevangen met het opstellen van een startnotitie. De startnotitie van de Landinrichtingscommissie is op 6 augustus 1993 bij het provinciaal bestuur ingekomen. De startnotitie bevat een uiteenzetting van de voorgenomen activiteit.

Richtlijnen

Voordat het MER wordt opgesteld, worden door gedeputeerde staten van Noord-Holland richtlijnen gegeven. Deze richtlijnen geven de gewenste inhoud van het MER aan. Een ieder wordt in de gelegenheid gesteld opmerkingen te maken over de gewenste inhoud van deze richtlijnen.

Ter inzage legging

De startnotitie ligt vanaf 3 september 1993 tot 3 oktober 1993 tijdens kantooruren ter inzage bij de Dienst Milieu en Water van de provincie Noord-Holland, Houtplein 33 te Haarlem. Voorts ligt de startnotitie op de gebruikelijke wijze ter inzage - tijdens en buiten kantooruren - in de gemeenten Castricum, Heiloo, Egmond, Bergen, Alkmaar en Schoorl.

Reacties

Opmerkingen met betrekking tot de gewenste inhoud van het MER kunnen tot 3 oktober 1993 worden ingediend en moeten worden gericht aan:
het college van gedeputeerde staten van Noord-Holland, postbus 123, 2000 MD Haarlem.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de heer J. van den Burg (023-143694) van de dienst Milieu en Water van de provincie Noord-Holland.

Haarlem, 2 september 1993.
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Landinrichtingscommissie Bergen-Egmond-Schoorl

Bevoegd gezag: College van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland

Besluit: Vaststellen van het landinrichtingsplan Bergen-Egmond-Schoorl

Categorie Besluit m.e.r.: 9.2

Activiteit: Uitvoering van een herinrichting van het gebied Bergen-Egmond-Schoorl. Omdat het gebied naast een agrarische functie een belangrijke niet-agrarische functie vervult is gekozen voor het instrument herinrichten.

Stand van zaken: In 1991 heeft de Staatssecretaris van LNV het gebied geplaatst op het voorbereidingsschema. De startnotitie voor de milieu-effectrapportage is gepubliceerd op 2 september 1993. Het advies voor richtlijnen is uitgebracht op 10 december 1993.

Samenstelling van de werkgroep:

ir. H. Dijkstra

G.F.W. Herengreen

ir. A.J.G. van der Maarel

ing. E. Mastenbroek (voorzitter)

drs. B. Veltman

Secretaris van de werkgroep: drs. S.A.A. Morel

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1	931014	Milieufederatie Noord-Holland	Zaandam	931111
2	930930	Gemeentebestuur Castricum	Castricum	931111
3	930930	Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort	931111
4	930928	Vlinderstichting Nederland	Wageningen	931111
5	930930	Hoogheemraadschap van uitwater- ende sluizen in Hollands Noorder- kwartier	Edam	931111
6	931001	Nederlandse Mycologische Vereniging	Wijster	931111
7	930930	Ministerie van Landbouw, Natuurbe- heer en Visserij, Directeur Land- bouw, Natuur en Openluchtrecreatie in de provincie Noord-Holland	Haarlem	931111
8	931004	Gemeente Bergen	Bergen	931111
9	930930	Noordhollandse Zoogdierstudiegroep NOZOS	Amsterdam	931111
10	931001	Gemeente Schoorl	Schoorl	931111
11	930915	Vleermuiswerkgroep /svo	Wageningen	931111
12	930913	Samenwerkingsorgaan van de Weste- lijke Land- en Tuinbouworganisatie WLTO en de Christelijke Boeren- en Tuindersbond CBTB West-Nederland HLO	Haarlem	931111